

ПРИМЉЕНО: 28.07.2025

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
POSLANIČKA GRUPA

Pokret slobodnih građana (PSG) - Stranka demokratske akcije Sandžaka (SDA
Sandžaka) - Partija za demokratsko delovanje (PDD)
28. jul 2025. godine
Beograd

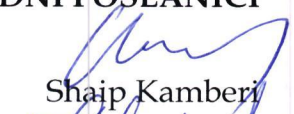
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	02-1459	25	

**PRESEDNICI
NARODNE SKUPŠTINE**

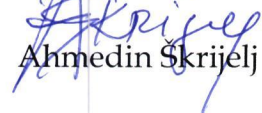
Na osnovu člana 107. stav 1. Ustava Republike Srbije ("Službeni glasnik RS" broj 98/2006 i 115/2021), člana 40. stav 1. tačka 1. Zakona o Narodnoj skupštini ("Službeni glasnik RS", broj 9/2010) i člana 150. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine ("Službeni glasnik RS", broj 20/2012 – prečišćen tekst) podnosimo

**PREDLOG REZOLUCIJE O POLOŽAJU ALBANACA U PREŠEVSKOJ
DOLINI (PREŠEVO, MEDVEĐA I BUJANOVAC)**, sa predlogom da se, saglasno
članu 167. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srbije, donese po hitnom
postupku.

NARODNI POSLANICI

Shqip Kamberi

Minela Kalender

Ahmedin Skrijelj

REZOLUCIJA O POLOŽAJU ALBANACA U PREŠEVSKOJ DOLINI

IMAJUĆI U VIDU

- Ustav Republike Srbije, posebno odredbe glave 2 "Ljudska prava i slobode" (čl. 23 - 74) i odredbe glave 3 (čl. 15-81),
- Obaveze prema međunarodnim konvencijama o zaštiti ljudskih i manjinskih prava, koje je Republika Srbija ratifikovala:
 - a) Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina (Strazbur 1995),
 - b) Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (UN 1966),
 - c) Evropska povelja o manjinskim jezicima (1998),
 - d) Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda,
 - e) Obaveze iz Sporazuma sa legitimnim predstavnicima Albanaca Preševske Doline (Plan i program za rešavanje krize u opštinama Bujanovac, Preševo i Medveđa iz 2001. godine, Sporazum o reafirmaciji načela plana iz 2001. godine, od 2009. godine i Plan od 7 tačaka, jun 2013. godine) i težnju Republike Srbije ka punopravnom članstvu u Evropskoj uniji;

UZIMAJUĆI U OBZIR

1. Postojeće izazove sa kojima se suočava albanska zajednica u opštinama Preševo, Bujanovac i Medveđa, uključujući institucionalnu diskriminaciju, ograničen pristup javnim službama (policija, pravosuđe, inspeksijske službe i dr.) i nepotpuno ostvarivanje prava na službenu upotrebu jezika i upotrebu nacionalnih simbola;

2. Praksu pasivizacije adresa koja dovodi do gubitka biračkih i građanskih prava velikog broja građana u Medvedi, Bujanovcu i Preševu;
3. Nedovoljnu primenu Plana i Programa Vlade SRJ i Vlade RS o rešenju krize u opštinama Preševo, Bujanovac i Medveđa, Sporazuma iz 2009. godine i Plana od 7 tačaka iz 2013. godine i nedostatak funkcionalne decentralizacije lokalnih samouprava;
4. Ekonomsku marginalizaciju i odliv mladih sa teritorije Preševske doline;

PROGLAŠAVA

- a. Da je poštovanje ljudskih prava i prava nacionalnih manjina osnovni preduslov za dugoročnu stabilnost i razvoj regiona, kao i integraciju Srbije u Evropsku Uniju.
- b. Da je neophodno hitno prekinuti praksu pasivizacije adresa i omogućiti svim građanima albanske nacionalnosti u Preševskoj dolini puno ostvarivanje građanskih i političkih prava.
 - Da se formira nezavisno parlamentarno telo u saradnji sa NVO i predstavnicima albanaca, OEBS-a, koje će istražiti posledice i srazmere ove administrativne mere kojom se veštački menja etnička struktura u opštinama Preševo, Bujanovac i Medveđa.
 - Da se obezbede pravni uslovi povratka raseljenih lica sa područja opština Preševo, Bujanovac i Medveđa i njima vrati prebivalište.
- c. Da državni organi Republike Srbije u potpunosti sprovedu zakone koji garantuju službenu upotrebu albanskog jezika, otklone pravne prepreke za službenu upotrebu nacionalnih simbola, kao i priznavanje diploma i obrazovnih kvalifikacija stečenih na Kosovu, obezbeđivanje dvojezičnih

natpisa, javnih obaveštenja i službene dokumentacije na albanskom jeziku.

- d. Da je neophodno obezbediti ravnopravnu zastupljenost pripadnika albanske zajednice u policiji, pravosuđu i svim drugim javnim institucijama i službama u skladu sa podacima Popisa stanovništva iz 2022. godine,
- e. Da državni organi preduzimaju mere kažnjavanja protiv svih koji govorom mržnje stvaraju netolerantnu atmosferu prema albanskoj zajednici predstavljajući je kao remetilački faktor.
- f. Da se radi unapređenja razvoja i smanjenja ekonomske marginalizacije u Preševskoj dolini uspostavi poseban Fond za ekonomski razvoj sa učešćem države i međunarodnih partnera.
- g. Da se pitanja položaja Albanaca u Preševskoj dolini uključe u dijalog između Beograda i Prištine radi postizanja trajnog i održivog rešenja.

OBAVEZUJE SE

- a. Vlada Republike Srbije da preduzme neophodne mere u skladu sa ovom Rezolucijom i redovno izveštava narodne poslanike o napretku u njenoj primeni.
- b. Odbor za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost polova da prati primenu ove Rezolucije i podnese izveštaj Narodnoj skupštini.

Ovu Rezoluciju objaviti u Službenom glasniku Republike Srbije.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

Ustavni osnov za donošenje Rezolucije sadržan je u članu 99. stav 1. tačka 7 Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Narodna skupština Republike Srbije donosi zakone i druge opšte akte iz nadležnosti Republike Srbije i da vrši i druge poslove određene Ustavom i zakonom, kao i u članu 8. stav. 1 Zakona o Narodnoj skupštini ("Službeni glasnik RS", broj 9/2010) kojim je između ostalog propisano da Narodna skupština donosi i rezoluciju.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

Predložena Rezolucija ima za cilj da Narodna skupština Republike Srbije izrazi institucionalnu posvećenost unapređenju položaja albanske zajednice u opštinama Preševo, Bujanovac i Medveđa, u skladu sa Ustavom Republike Srbije, zakonima, međunarodnim obavezama i evropskim integracionim procesima.

Dugogodišnje zanemarivanje potreba i prava Albanaca u ovom regionu dovelo je do osećaja isključenosti, nepoverenja prema institucijama, i izražene migracije, posebno mladih ljudi. Među glavnim problemima identifikovani su: praksa pasivizacije prebivališta bez odgovarajuće pravne zaštite, nedovoljna zastupljenost Albanaca u državnim i javnim institucijama, ograničena upotreba albanskog jezika u službenoj komunikaciji, kao i zapostavljen ekonomski razvoj regiona.

Prema podacima Nacionalnog saveta albanske nacionalne manjine i organizacija civilnog društva (YIHR), preko 6.500 građana albanske nacionalnosti iz Preševa, Bujanovca i Medveđe je pasivizirano, čime su izgubili biračko i osnovna građanska prava.

Udeo zaposlenih albanaca u državnim institucijama na lokalnom nivou je ispod minimuma i daleko ispod standarda postavljenog Ustavom Republike Srbije, član 77. stav 1 i 2.

Zbog svega navedenog, ova Rezolucija poziva nadležne institucije da preduzmu konkretne mere u pravcu:

- obustave administrativne prakse koje vode obespravljanju građana,
- pune primene zakonskih odredbi koje garantuju službenu upotrebu jezika i obrazovnih prava,
- institucionalnog uključivanja pripadnika albanske zajednice,
- i uspostavljanja posebnih razvojnih fondova u saradnji sa međunarodnim partnerima.

Takođe, predlaže se da pitanje položaja Albanaca u Preševskoj dolini bude uključeno u dijalog Beograda i Prištine, kao deo napora za postizanje trajne stabilnosti i međunacionalnog poverenja.

Usvajanjem ove Rezolucije, Narodna skupština Republike Srbije bi poslala važan signal političke volje da se reše nagomilani problemi i omogući jednakost svih građana, bez obzira na nacionalnu pripadnost, što je ključno za demokratski razvoj i evropsku perspektivu Srbije.

III. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE REZOLUCIJE

Za sprovođenje ove Rezolucije nisu potrebna dodatna finansijska sredstva iz budžeta Republike Srbije.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE PO HITNOM POSTUPKU

Od prestanka oružanog konflikta Albanaca sa vojno policijskim snagama SRJ i RS, 2001. godine, pokrenut je politički projekat potpune integracije albanske nacionalne manjine u društveni i politički život Republike Srbije.

Plan za rešavanje krize u opštinama Bujanovac, Preševo i Medveđa, kao glavnu komponentu, osim lokalne integracije i ekonomskog razvoja, je imao i "potpunu integraciju albanske nacionalne manjine u državne i javne institucije Republike Srbije u tačno utvrđenim rokovima".

Ubistvom premijera Zorana Đinđića menja se i politička atmosfera u Republici Srbiji prema Albancima ovog regiona, a preuzete obaveze pomenutim Planom i Programom, prestaju da se izvršavaju.

Uz posredstvo Misije OEBS u Srbiji, 2009. godine se zaključuje novi sporazum poznat kao "Sporazum o potvrđivanju načela iz 2001. godine".

2013. godine, nakon krize u vezi sa spomenikom u Preševu, ponovo uz medijaciju OEBS-a i drugih zapadnih diplomatskih tela se zaključuje novi sporazum. Albanske političke stranke su sačinile poseban dokument sa zahtevima Vladi u Beogradu poznat kao "Plan od sedam tačaka", a u vidu informacije Koordinacionog tela Vlade Republike Srbije, na sednici od 4. juna 2013. godine, Vlada Republike Srbije ga je u potpunosti prihvatila.

Međutim, i pored prihvatanja ovog dokumenta, njegovo sprovođenje nije izvršeno, prvenstveno zbog nedostatka političke volje.

Uz pomoć Delegacije EU, Saveta Evrope i OEBS-a, Nacionalni savet Albanske nacionalne manjine je tokom 2022. godine pokrenuo dijalog sa Koordinacionim telom i Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog (ministarka Gordana Čović) u sačinjavanju "Aktionog plana za integraciju Albanske nacionalne manjine".

Tokom 2022. godine Plan je usvojen sa utvrđenim rokovima potpune integracije albanske manjine u periodu od 2023 – 2026. godine.

Sada kada je prošla polovina 2025. godine, njegovo sprovođenje nije ni počelo. Šta više, funkcioneri Koordinacionog tela, u javnim nastupima, negiraju postojanje bilo kakvog dokumenta o integraciji albanske manjine. Zato predlažemo da Narodna skupština, kao najviša institucija u ovoj državi, usvoji ovu Rezoluciju.

Usvajanjem ove Rezolucije, Republika Srbija će pokazati svoju institucionalnu opredeljenost ka prevazilaženju dugogodišnje diskriminacije nad albanskim stanovništvom i otvoriti novo poglavlje u međusobnim odnosima kao i opredeljenost ka demokratizaciji.